

superdemokratisk samfund, der har haft alle fremskridtene, eller har det i virkeligheden været udtryk for et samfund, hvor man sted efter sted har haft mere forældede styreformer, kvindernes stilling osv. i ganske meget længere tid end i vores samfund? Jeg spørger bare, men må ikke få noget svar fra hr. Aage Frandsen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Aage Frandsen. Og så tror jeg, vi er lige ved at være henne ved ordførerrækken igen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til hr. Duetoft: Vi er enige om, at det repræsentative demokrati er det, vi bygger på. Men som supplement kan man godt have folkeafstemninger, som vi jo har i dag i Danmark. Men det er noget, der er bygget ind i grundloven. Det er ikke noget med, at folket kan kræve det, og dér synes vi, at det kan være vigtigt som supplement, at hvis folket i betydeligt omfang begærer at få en folkeafstemning, kan det få det. Men det kræver nogle helt bestemte regler omkring det, og det kræver også, at man finder ud af, hvad det er for nogle spørgsmål, der ikke kan komme til folkeafstemning, for sådan må det være.

Og så med hensyn til Schweiz: Det er for billigt, vil jeg sige til hr. Duetoft. Bare fordi man i Schweiz har regler om, at man har et torv, og der står 50 mand og stemmer ved en folkeafstemning, om der er plads til kvinderne, og det stemmer de nej til, er det jo ikke den måde, man har det på i f.eks. USA, i Østrig, i Finland, i Sydslesvig på baggrund af Sydslesvigsk Vælgerforenings ønske osv.

Folkeafstemninger kan godt bruges som et fornuftigt supplement. Ikke fordi folkeafstemninger er mere demokratiske; det er en anden form for demokrati end det indirekte demokrati.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg kan ikke lade være med at starte med en bemærkning fra hr. Henning Grove, som jo nærmest skamroste grundloven og så sagde, at det simpelt hen var en klar og enkel grundlov.

Det mindede mig om det, som en forfatningsekspert her for nylig på De Radikales grundlovsstævne på Nyborg Strand beskrev, om, hvordan det var blevet opfattet af kongen af Nepal, som jo reagerede efter at have læst,

jeg tror hele grundloven, men i hvert fald de første paragraffer, og sagde, at det dog var den smarteste måde at indføre demokrati på, han længe havde set.

Og derved synes jeg måske, man får sat lidt i relief, hvordan man kan læse de mange paragraffer om monarkiets indflydelse i grundloven. Og jeg ville ikke ligefrem underskrive hr.

Groves udtalelser om, at det er en klar og enkel grundlov. Der er ganske mange fortolkningsmuligheder i den. Den er i hvert fald ikke klar.

Det er ikke svært at pege på en række ting, som burde være i centrum i grundloven, som ikke er i centrum.

Det havde været naturligere at starte med folkestyret end med monarkiet, uanset at monarkiet er en del af vores styreform.

Det havde været naturligere at få slået magtens tredeling fast, herunder at ministergerningen og folketingsgerningen ikke umiddelbart er forenelige.

Det havde været naturligt at få slået fast, hvordan det kommunale selvstyre, og det, som er kommet til at hedde nærhedsprincippet i EU-sammenhæng, er placeret i vores styreform.

Det havde været naturligt, at menneskeretighederne, sådan som de har udviklet sig, sådan som de præger den danske hverdag, havde stået centralt i grundloven.

Det havde været naturligt, at miljøet havde stået centralt i grundloven.

Og det havde ikke mindst været naturligt, at det, som ingen her i dette Ting kan afsondre sig fra, nemlig internationaliseringen, havde stået centralt i grundloven, og at det på det sidste punkt havde været aldeles klart, at man ikke kan tage bind for øjnene med noget godt resultat.

Verden går videre, og grundloven er ikke indrettet på en sådan måde, at den almindelige borger i Danmark er beskyttet mod de problemer, som kommer til os udefra, men vi har tværtimod i en række tilfælde den situation, at borgerne ikke med grundloven i hånden kan kræve den ret, som de kunne ønske sig.

Vi har i høj grad brug for at modernisere grundloven. Jeg tror, i hvert fald de fleste af os har følt det meget stærkt, at når vi indimellem skal tage stilling til, om Danmark skal deltage i internationale, væbnede konflikter, hvor vi prøver på at skabe fred og løse konflikterne eller i hvert fald at få dem dæmpet ned, så tager vi nogle beslutninger, som indimellem ville have været godt af at blive bredt mere ud til befolk-